

Inserati se sprejemajo in velja trislojna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Jugoslovansko bojišče.

Poročila iz srbsko-turške vojske si sicer jako nasprotujejo, to pa je iz njih vendar-le razvidno, da dozdaj je vojna srbska na dobičku. General Černajev je okoli Niša v roke dobil in zasedel najmenitnejše kraje in ceste, ki peljejo v notranjo deželo ter Turkom zaprl pot iz trdnjave. Z večino armade svoje maršira proti Sofiji in se hoče vtaboriti v pokrajinah balkanskih in s pomočjo vstajnikov, ki se na vsih krajih vzdigujejo, dalje operirati. Pred nekimi dnevi bil je že v Pirotu, kjer so Turki zasedli 400 čevljev visok grič, da bi Černajeva ustavili. Tudi general Zach, ki je dozdaj ostal pri reki Ibari, je pri Javoru prestopil turško mejo, in njegov obrist Antič je Turke pri Rašgi po deseturni hudi bitvi zapodil v Novipazar. Da je general Alimpič pri Belini Turke premagal in Belino vzel, pripovedujejo tudi Turkom prijazni listi in celo neki telegram Muktara paše, ki naznanja, da so Srbi v Belini imeli 200 mrtvih v okolici pa 700.

Turki čutijo nevarnost, v katero bodo prišle vsled izvrstnih naredeb generala Černajeva turške vojne in si prizadevajo pomnožiti armado v Nišu. Kar so imeli vojakov v Solunu in Albaniji, poslali so jih proti Nišu; tudi vojaki, ki jih pošlje kralj egipčanski sultanu na pomoč, odločeni so neki za Niš, tuneški oddelek pa bode varoval Carigrad. Knez Milan, ki je bil dozdaj pri Nišu, se je zaradi varnosti vrnil v Paračin, med Aleksincem in Kragujevcem in je zaukazal, da se ima tudi druga vrsta Srbov sklicati pod orožje in odrediti v Aleksinac, en del pa ima pri Topčideru v okolici belgradski napraviti utrjen tabor, da

varuje glavno mesto, če ga utegnejo Turki oblegovati. Mestna gosposka je prebivalcem zapovedala, da se za ta primerljaj preskrb s potrebnim živežem.

O vojskino osnovi generala Černajevega piše „D. Ztg.“, da zamore vsled nje vojno Osmanovo pri Vidinu prijeti od zadej, če se iz Belgradsika odpošlje vojaški oddelek. Dunajska „Wehrzeitung“ pa po pretresu vojskinih naredeb stori ta-le sklep: Iz raznih poročil se zamore skleniti, da vojska je bila dozdaj Srbom in Črnogorcem vgodna. Pa če bi bili tudi tepeni, to ne bi spremilo končnega vspeha. Na vsaki način bo vojska dalje trajala in Turki ne bodo mogli premagati svojih sovražnikov notranjih in na meji. Oni igrajo „va banque“, pogum pa in obupnost poleg rodoljubja srbskih in črnogorskih bojniki so znameniti zavezniki.

Neki telegram v „Laib. Ztg.“ iz Beligrada res poroča, da Osman paša je bil 8. t. m., ko je v četrtič prijel Srbe, pri Zajčaru vržen nazaj. Srbi so pri Njegotinu šli čez mejo in so Osmana prijeli na strani.

Dalje se telegrafuje „Sl. „Narodu“: Naša vojska je prešla Timok, zavzela celo linijo od bregov Timokovih do Rakovice, vzela dalje tatarsko selo Rakitnico in črkesko Rakovico. — Dučić obseda Novi varoš.

O vojni črnogorski se je dozdaj le malo slišalo; a da ni bila lena, priča poročilo, da so Turkom vzeli trdnjavo Medun in zasedli pot v Podgorico. Knez Nikica sam se je obrnil proti Gačku, kamor je s svojimi ljudmi 5. t. m. došel. Pred odhodom svojim iz Črnogore je razdelil 5000 pušk, da se osnuje legija prostovoljcev. Tudi so se z njim združile čete ustajnikov. Sočica je s svojo četo

zaprl pot, ki pelje s Kleka v Trebinje. Turkov je v Hercegovini le malo; glavna moč se je vtaborila v Gačku in se bode brž ko ne kmalo sprijela z vojno kneza Nikice, ki maršira proti Mostaru in si bode prizadeval zediniti se z vojsko srbsko, ki od severa dere v notranjo Bosno.

O katoliških prebivalcih v Bosni poroča dunajska „Pol. Corr.“, da oporekajo zedinjenju Bosne s Srbsko. Katoliški duhovniki v zagrebškem „Katoliškem Listu“ zavračajo to natolcevanje in pravijo, da v državnih premembah, ki se bodo po končanem boju godile, ne vidijo za katoliško cerkev nobene nevarnosti, ker v svobodni državi zamore svobodna biti tudi cerkev. Prav omenja „Politik“, da vse, kar se pisari in čenča o ugovoru katoličanov bosenskih in o njihovi prošnji za pomoč avstrijsko, so le spletke, ki se snujejo na Dunaju.

Med Bulgari Turki strašno razsajajo. V plodivskem okraju so Čerkesi in bašibozuki pomorili vse Bulgare. Poveljnik dobil je od sultana Murada ukaz, da mora oropati ves okraj. Vsled tega je požgal 150 vasí, otroke, starce in možake, ki niso mogli pobegniti, pomoril, 6000 žen pa in deklet vjel in odpeljal v Malo Azijo, kjer jih bodo za sužnje prodali. Čez 2000 ljudi so vrgli v ječo, ravno toliko jih je glada pomrlo in trupla nezakopana semtertje leže in razširjajo strašen smrad. — Vidimski paša je zaprl 500 najveljavnejših meščanov in žuga vse pomoriti, če se vidimski okraj vzdigne zoper Turke. Profesorje in učitelje Turki povsod obešajo, nekega popa so v Plovidivu celó križali.

„Nord“ objavlja neko adresno, katero hočejo turški kristijani poslati angleškemu ministru Derbyu. V tej adresi očitajo vladi angleški,

Zadnji dnevi v Ogleju.

(Izviran roman iz petega stoletja.)

Spisal Alojzij Lukovič.

(Dalje.)

Da, grozovit je pogled. Dalječ tje razsvetljuje temno noč silni požar, premagovaje blede lunino luč. Na malem prostoru leži 37.000 ubitih Oglejčanov. Ah, kako leže tu trupla navskriž, pol osmojena, pol s krvijo polita: tu je črepinja razbita, tam iz prs cepeti že gosta kri. Kako divje se še trupla gledajol Vidi se, da so v strasti končala tek svojega življenja. Glej, glej, tu leži Hun, objetega drži v naročji Rimljana. Naj vsaj sedaj v miru počivata, ker v zadnjem trenutku ranjena sta se oba sprijaznila, pritisnivši na lice poljub miru. Kaj, poljub miru? Ha, tako se prijatelji ne poljubujejo, kajti glej, zobje Hunca tiče Rimljanu v licih, glej, nohti Rimljanovi so zabodeni v črni hrbet Huncev. Ne, to ni poljub miru, to ni objem prijateljski, ne, trikrat ne. Tu je

samo spaka razsajala v človeški podobi. Tam leži konj, s kopiti bije krog sebe, v zadnjih trenutkih se maščuje nad človekom, čigar strast je ubogi živali življenje skrajšala. Kako mlati okoli sebe, razbijajoč že mrtva telesa. Tu zopet zdihuje ranjenec, žeja gori mu na jeziku, prosi kanec vode, a ni ga, da bi pomočil prst in ohladil žgeči njegov jezik. Tam leži Hunec, nemo steguje roki proti memo letečemu sobratu, a sobrat ga pogleda, zmaje z rameni ter skoči v hišo po plen. Zopet tam leži drug Rimljan, zdihuje, roki kviško molí, prosi milosti, pomoči. Ah molči, molči potomec slavnega Romula, glej, truma Huncev se drvi po ulici, čakaj, usmilijo se te brzo. Nisi se motil, Hunec te je v gledal, ubogi Rimljan, vidiš, že se bliža, upogne se. Toda kaj si zaviknila, uboga duša, ti ni pomogel? O da, pomogel ti je, mrzlo bodalo pomoglo ti je umreti, njegov meč razparal ti je ranjeno srce. Vendar je enkrat zadosti. Ne! Čuj, še, še vlada veselost v mestu, krohot odmeva se po ulici. Vidiš, truma Huncev žene pred seboj število žensk

in deklet. Kam vas ženó, ponosne Rimljanke? Ha, na pir vas tirajo, ženitovanje vam napravijo, da bode Himenej radosti poskakoval! Kaj jokate, kaj tarnate? So li mar to solze blažene radosti, solze srečne neveste, ki nedolžnosti tako krasno pristujejo? O to so solze, solze, ki za maščevanje v nebo kričé! Oj revice, zakaj ste ostale tu? Zakaj niste odšle tudi vé na varne otoke, kamor so šle vaše tovaršice? Zadržala vas je ljubezen do starišev in bratov, do bojevajočih se gospodarjev in ljubljenih zaročencev. Sedaj plačate svojo zvestobo s svojo nedolžnostjo. O Bog, kje si? So li ostarele tvoje oči, da tega ne vidiš; je li oglušelo tvoje uho, da ne čuješ njih joka, njih stoka? A čudna so tvoja pota, kdo jih razume? Da, da, skrij se nebeška luč, mirne zvezdice skrijte se za temni zavoj oblakov, ne gledajte poživinjenega človeškega rodu, ne opazujte njegovega početja!

A ne, ne, sijaj blede luna, svetite mile zvezdice, razsvetljuje peneče se morje, kajti tam na morju čolnič plava, bojuje se vedno še

da podpira zatiralce kristijanov, in priporoča ministru, da naj pomoč svojo odtegne Turkom in kristijanom ne brani vstanoviti si boljše prihodnost.

Junaško se pa tem divjakom nasproti obnašajo kristijani, kar priča ta-le dogodek, ki se je iz Bulgarije sporočil „Istoku“: V Lovčah je živela mlada vdova. Ko so bašibozuki prihruli v vas, zaprla se je vrla žena v svojo kočo in skozi okno ustrelila 6 Turčinov. Ko so sovražniki hoteli s silo vzeti hišo, jo je žena zažgala sama in v njej raje zgorela, kakor da bi se bila divjim vojakom pustila skruniti in mučiti.

Boj na jugu pa naši nemškutarji.

Nemškutar je zares čudna stvar. Pri vsem njegovem dejanji in nehanji ga goni glavno kolo, namreč mržnja do bratov, katerim se je izneveril. A prašaj ga po vzrokih te mržnje, — ne vé prav nobenih ali vsaj takih ne, ki bi to mržnjo opravičili. Sploh je nasprotnik vsega, kar po slovanstvu diši, večidel iz nevednosti, duševne lenobe in lahkovernosti, pa tudi iz sužnijskega duhá, ker se ne more povzdigniti do prave, vsaj duševne neodvisnosti.

Kdor je sam neveden, izbere si koga za vodnika; temu verjame vse, ne prašaje po dokazih; zadosti mu je, da je njegov duševni vodnik to rekel, zato mora biti resnično, če je še tako nenaravno, neumno.

Naši nemčurji se duševno redé o svojih patronih, med katerimi je jako mnogo prevzetnih tujcev, tedaj tudi požirajo to, kar jim „N. Fr. Presse“ skuha in po nji ljubljanski „turški list“ pogretega na mizo prinaša. Kratka pamet, duševna lenoba in nezmožnost: narediti si lastno sodbo o tej ali oni reči, — vse to je vzrok, da brez premislika tulijo to, kar jim bogovi njihovi zapojó.

„Avstrija ne sme trpeti, da bi se ob njenih mejah snovale nove slovanske države“ — kričé zdaj, ker so to brali v svojih listih in slišali iz ust svojih patronov. „Zakaj se ob mejah avstrijskih ne smejo snovati nove slovanske države?“ vprašaj tacega nemškutarja, in morda bo popolnoma omolknil, ker sam ne vé, zakaj ne, ali pa ti bo dal odgovor: „Zato ne, ker so za Avstrijo nevarne.“ — „Zakaj so za Avstrijo nevarne?“ nadaljuj in porok sem ti, da ti bo nemškutar omolknil, ker za to nobenega vzroka ne vé. Če mu boš dalje rekel, da se vsaka reč, ki se trdi, mora dokazati, da

obveljá, bo majal z ramo in izustil: „Je že tako.“

Pa prestopimo od nemčurskega plebejca k nemčurskemu kolovodji. Ta trdi, da bi bile večje slovanske države Avstriji nevarne zato, ker bi utegnile biti naslomba avstrijskim Slovanom, kateri bi se znali po nji okrepčati in prevagovati nasproti nemškemu in madjarskemu elementu v Avstriji.

„A, to je drugače“, boš odgovoril, „za Nemce (ali marveč liberalne Nemce, ki se ustavoverne imenujejo) in Madjare so nevarne take slovanske države. Dobro! Ali kje je pisano, da morajo v Avstriji vladati Nemci in Madjari? Je-li Avstrija nemško-ogerska država? In ali se Avstrija ne more drugače ohraniti, nego da v nji vlada le nemški in madjarski element? Dalje — je-li Avstrija srečna, so li srečni vsi njeni različni narodi, je večina njena zadovoljna s sedanjim regimom? Ali Avstrija spolnuje svojo nalogo kot mnogonarodna, mnogojezična država, kar so Nemci in Madjari na krmilu?“

Da, to je kladivo, s katerim se dajo pobiti vsi nasprotni ugovori, najbolje pa trditev, „da bi bile nove države slovanske ob mejah avstrijskih nevarne Avstriji.“

Zakaj bi bile nevarne?

Ali se mar bojite, da bi Slovani utegnili poplaviti Evropo ali vsaj Nemce in Ogre izpodriniti? Ne bojte se tega, Slovan je dobra, potrpežljiva in mirna duša, ni gospostva željen, ampak privošči in dá rad vsakemu svoje; na domu svojem je priden, delaven, če ga le drugi pri miru pusté, se zá-nje še ne zmeni ne. Dokaz temu je njegova zgodovina, kajti če bi bil hotel razprostrti se po Evropi, bi bil to lahko že davno storil, ker ga je jako veliko število. Po tujih deželah niso nikdar rok stezali in bi jih tudi zanaprej ne, Avstriji bi tedaj nikakor ne bili nevarni, pač pa ravno nasprotno. Slovan se peča najrajše z živinorejo, poljedelstvom in vinorejstvom. Bulgarija, Bosnija in Hercegovina pa so ravno za to tri zeló ugodne dežele in bi bile lahko sadni vrt in shramba žita za Evropo. Ali pod turško móro se ne morejo vzdigniti, Turek zatira vse to, ker sam ni delaven in ne stori ne za kulturo zemlje, ne za kulturo naroda prav nič, marveč ubogo „rajo“ guli in žuli ter jo tišči pri tleh. Vrh vsega tega je Turek izgled vse nesnage, zato je Turčija vedno zalegališče človeške in živinske kuge, po katerih obeh je sosednja Avstrija dozdaj še največ trpela. Ko bi sedanje Turške

dežele Bosnija, Bulgarija in Hercegovina, postale svobodne dežele s sedanjemu času primernimi naredbami, bilo bi vsega tega konec, Avstrija pa bi dobila sosede, ki bi iz rodovitne zemlje jemali naravno bogatstvo. To bi bilo Avstriji posebno v narodno-gospodarskem in trgovinskem obziru v veliko korist, ker bi se kupčiji odprla nova pota, po katerih bi šli njeni pridelki, zemeljski in obrtnijski, doli, a nazaj prihajali ondodni. Zdaj je to nemogoče, ker do države, v kateri ni pravice, nima nihče zaganja.

Takih razlogov bi lahko navedli še na cente. Vsi zavračajo po Madjarjih in samopridnih ustavovercih sproženo frazo, „da ob meji Avstrije se ne smejo osnovati nove slovanske države“ Ko bi naši nemčurji, ki za temi ljudmi krožijo to frazo, a ne vedó, zakaj, saj malo mislili, potem ne bi tako neumno trobili, če imajo še kaj pravih možgán v glavi. Nevarne ali boljše: na poti bi bile slovanske države le gospostva-željnosti samopridnih ustavovercev in Madjarov. Avstrija pa ni samo za te ljudi, ona je za vse narode — — če velja še njeno staro geslo: „Avstrija za vse (narode).“

Zmaga — čegava bo?

VI.

O tridesetletnem godu svojega vladarstva je 18. junija t. l. Pij IX. sprejel slovesno tudi rimsko plemstvo, katero mu je, plemeniti Cavalletti na čelu, pristojno čestitalo k tej blagoviti svečanosti. Pij IX. jim je sprelepo odgovoril in med drugimi rekel na pr.:

„Preteklo je že več kot pet let, kar je Rim, prestol vsega katoliškega krščanstva, uplenjen bil silovito na najgrši način. Nasledki tega uplenjenja so znani vsem. To pa bi se nikdar ne bilo prigodilo, ako ne bi se bili dve katoliški véliki oblasti evropski vojskovali najprej med seboj, potlej pa ako ne bi bili svetega prestola druga za drugo popustili po večletnem varstvu. Stanje cv. cerkve je po vseh deželah žalostno in omilovanja vredno; žalostno in omilovanja vredno je pa tudi stanje vseh vladarstev, ktera vero Kristusovo preganjajo. Naj molčim o vseh drugih, sicer bi govoriti moral preobširno, ko bi jih vam omenjati hotel posamezno. Ostanem naj toraj pri poslednjem dogodku v deželi, kjer je vlada tudi podpirala upornike. Kako žalosten in strašen konec dosedel je vladar te dežele! V malo dneh je bil

z vznemirjenimi valovi, čolnič plava tje proti grajskemu otoku. V njem sedi mož, z vso močjó pritiska veslo. V čolnu pak medlí blede deva v snežno beli obleki. Moževe oči prežé strmo nad devico, kot jastreb nad golobico. A to prednost ima čednost, da pred neoboroženo nedolžnostjo trepeta tudi najoboroženejša hudobija.

XVIII.

Ob podnožji julijskih planin razprostirajo se krasni rodovitni griči. Tu pa tam so male, prijazne dolinice, druga vstric druge raztegujejo se v beneško planjavo. Na severu jih obdaja belo, visoko hribovje. Obiščimo eno teh dolinic. Raz gričev je krasen razgled tje doli po Italiji. Tu je mala hišica in pred njo na večer sedi mlad mož. Obraz mu je blede, a lep; otožnost pokriva mu čelo, žalost je zarisana mu okoli ust. Zamišljeno zre čez planjavo, daleč tje do morja, do razvalin oglejskega mesta. Dolg čas ga nadleguje. A oko se mu naenkrat razvedri. Pred njega stopi ponosna, črno oblečena gospa. „Mati!“ dé mladič, „nestrpljivo te čakam,

obljubila si mi, da mi poveš kaj o sebi, da mi pojasniš zadnje dogodke, o kojih si ne morem prave podobe predstaviti. Vse, vse mi povej, lahko prenašam, če je tudi najgrozovitejša. Vidiš, saj sem miren. Kolomba, oj mati moja, te smem li tako imenovati?“

„Svobodno. In prav imaš! Le kratka je moja zgodovina. Oglečanka sem, in sicer s tvojim očetom sem v rodu. Jaz in Sever sva otroka dveh bratov, toraj bratranca.“

„Ah!“ dé Marij, kajti on je ta mladenič, „in o tem mi nikdar niso pravili!“

„Ni bilo treba. In skoro me je Sever pozabil, le Digna, tvoja mati, je še gojila prijateljstvo. Še silno mlada zapustila sem svetni šum, podala se v oglejski samostan, obljubila sem devištvo pred škofom. In kak krasno je življenje med posvečenimi devicami! Uboge tovaršice, vse so bežale, in jaz nisem mogla zapustiti priljubljenega kraja. Digna me je večkrat obiskala, Severa nisem videla nikoli. Tudi tebe sem poznala, dostikrat si stal tik matere v cerkvi.“

„O skrbna moja mati! Bog ve, če še živi? In če je živa, Večni le vé, v kakih rokah zdihuje“, stoče Marij.

„Mirno!“ opominja Kolomba, „Digna je končala junaško svoje življenje!“

„Ah Bože!“ vikne Marij; dalj časa pomolčita. Ali Marij se naglo ojači. Saj družega ni pričakoval.

„In Honorija?“ praša naglo, „kaj veš o njej?“

„Marij, ko sem tekla preko Nekropola proti jugu, da dospem k vaši palači, kajti dobro sem vedela, da vam bode moje pomoči treba, videla sem ravno, da je Honorija na Menapijevem grobu sprejela zadnji vdarec.“

„O mili, mili Bože“, zdihuje Marij, „tudi to! Ne bo nikdar konec mojemu trpljenju? O Bože, mera je napolnjeva, nič več ljubega nimam na svetu.“

„Evdoro, sin moj!“ odvrne Kolomba.

„O da“, odgovori Marij, „da bi me ne bila prej zagotovila, da živi, in da je v varnosti, moje srce bi ne prenašalo teh vdarcev.“

(Dalje sledi.)

pahnjen s prestola in je — umrl. Njegovo odstavljenje dalo nam je zvesto podobo vsega pozemelskega veličanstva. Njega, premočnega, presamolastnega gospodarja, vrgli so s prestola, kakor komaj najnižega hlapca izženó iz hiše.“ —

Pred vsemi slovesno pa je bilo čestitanje, katero so 21. junija v god venčanja papeževega opravili Piju IX. romarji iz Nemčije. Bilo jih je nad 300 in blezo 150—200 katoličanov Nemcev, ki živijo v Rimu, in so se pridružili rojakom svojim o tej priliki v veliki zbornici vatikanski. Kmaló po 12. uri prikaže se jim sv. oče v sijajnem spremstvu, z mnogimi dostojniki in 21 kardinali. Pri njegovem prihodu vsi pokleknejo. Pij IX. jih blagoslovi, jim reče vstati, gre na svoj prestol in sede. Tedaj pristopi baron Loë ter v imenu zbranih pa tudi vseh katolikov nemških prebere pismo prisrčne vdanosti in slovesnega čestitanja k pomenljivi tridesetletnici. Nato vstane Pij IX. in spregovori tako-le:

„Bog je stvarnik cerkve, in to delo, prišlo iz njegovih rok, je in ostane predmet njegove ljubezni, njegove pozornosti in skrbi njegovih. Na to svoje delo se ozira celó z bolj milostljivim in očetovskim očesom takrat, kadar se nahaja v nadlogi.

Cerkev pa je sestavljena z ljudi, kateri od časa do časa „humano pulvere sordescunt“. In torej poišče Bog, cerkev od vseh strani na tanko motreč, celo tedaj, kedar se po ravno teh ljudi zadolženji kaže propadla, pripravnih pomočkov v ozdravljenje. Pomočki ti, predragi moji sinovi, so dvojni: Eni so pomočki, kateri cerkev poživijo kot hladna in lahka sapica — „sibilus aurae tenuis“ —, eni pa so pomočki, kateri so enaki strašnemu viharju — „spiritus grandis et fortis“ —, pa so namenjeni cerkev rešiti. Bog se poslužuje teh pomočkov, zdaj tega, zdaj unega, kakor zdi se mu primerno, po svoji božji previdnosti, da cerkev otme spet zlob, v katerih je trpela.

Gotovo je, da, ako pregledujemo pričujoče stanje katoliške cerkve, oh, ni ga nobenega dvoma, da zdravilo, katero je Bog odločil v nje rešenje, je prav res strašen vihar — spiritus grandis et fortis.

In ta vihar ni pomoček pokazal se je z večo očitnostjo v vaši domačiji, preljubi moji sinovi, in je tam priklical one velike in žalostne prigodke, kateri so znani vsem. Toda preganjanje, katero je dopustil Bog, je izvleklo iz njih dremote mnoge premnoge ljudi, kateri so pokojno spali, kedar je bila vendar njih dolžnost čuvati. Zato smelo se je njim reči, kar je apostelj sv. Pavel rekel drugim katolikom: „Inter vos . . . dormiunt multi“. In zato bilo je potreba jih vzbuditi.

Strašni vihar je prišel, stiske so se pomnožile. Ko so videli nebo mračno in vse v groznih oblacih, ko so slišali bučanje vetrov, kako vžigajo in v pepel spreminjajo, tedaj je strah narastel dotle, da so katoliki po Nemčiji vzdigali se vsi ter klicali Jezusa, kakor nekdanj apostelj: „Domine, salva nos, perimus!“

O jaz se veselím z vami, preljubljeni bratje, s premnogimi verniki vred, kateri so sprevideli potrebo, vstati in trdno in stanovitno spoznavati vero, katero vam je Bog po svojem usmiljenji bil podélil; vi vsi ste pač res navdani dobrega duha, pokrepčani z roko božjo, kateri vas povzdiguje nad toliko težav in zopernosti, kažete se kot pravi, cerkvi vdani otroci, in očitno dajete spričevanje o svoji katoliški veri. Viši pastirji nase vlečejo s svojim močnim zgledom ter z apostoljsko dostojnostjo duhovščino pa tudi ljudstvo; ti in uni,

tesno sklenjeni krog svetega prestola, smo zedinjeni moč, koja spušča se na bojišče, da pobije sovražnike Jezusa Kristusa.

„Estote ergo fortes in bello“ in dobili bomo zmago, po pomoči svete brezmadežne Device, koja je vsegar in vsa stoletja pekenskemu zmagu strla glavo. Ta zmag je, kateri je duše nekterih vlad navdal z duhom napuha in prevzetnosti; to je tisti zmag, kateri jim je vdihnil predrznost, da svet pred njimi mora molčati; to je tisti zmag, kateri je vzročil strašno preganjanje, in vse nesreče, ktere obžalujemo, in vzlasti nevarnost mladosti, katero je posebej omenil bil on, kateri je govoril v vašem imenu.

Ali se vam ne zdi, da se v vaši domovini ponavljajo žalostni dogodki nekega kraljestva, kraljestva Antijohovega, o katerem se bere v bukvah Makabejskih? Ta kuez, zapeljan po nezmerni prevzetnosti, je sklenil zatreti hebrejsko ljudstvo ne le po tém, da mu vzame vse njegovo blago in zaklade njegovega tempeljna, marveč s tem, da napade njegovo vero v vsej njeni notranji bitnosti. Ukazal je, da se žrtve in daritve v tempeljno prepovedó, da se sobota več ne posvečuje, da se prazniki več ne obhajajo; da se nasproti malikom postavijo altarji, in da se vživajo vsakršne nečiste jedi. Kaj hočete še več? Ukazal je, da se grozen nauk daje otrokom v ta namen, da se mladina ne spominja več Boga.

Prav tako se godi pri vas. Za mladino hočejo napačno podučevanje, na prižnici kazanje, po visosti časov, pa ne po evangeliju; služabnikov cerkvenih čaka izobčenje, preganstvo in ječa; cerkvam preti uboštvo, bogočastju praznota. Celó bogoskrunstvo, mar ga ni vzel pod svoje okrilje nekdo, ki ima oblast izvrševalno?!

Jaz ne presiljavam, preljubi moji sinovje, in vi sami véste to bolje kot jaz. Dobri vaš besednik je te reči oménil sam v svojem govoru. V neki zborovi seji se je reklo, da več cerkvenih grdnov, kateri so na nekem kraju na Nemškem grozno oskrunili bili posvečeno hostijo, ne smé kaznovati, ker to ni nobeno pregrešenje.

Toda če je roka Božja zadela tempeljno-vega oskrunitelja Antijoha, kateri je cerkev preganjal v shodnici jeruzalemski, bo tudi in še hujše zadela nove onečistovalce, kateri so kazni vrednejši mimo nekdanjih. Antijoh je umrl v bridkih stiskah, in ti bodo pomrli v pečeninah vesti in v bolečinah; umrl, zjeden od črvov, za nagnjusno boleznijo, kar pa te zadene, okrajšal bo črv vesti njih življenje.

Ne bom primere snoval dalje, toda resnice ne morem zmolčati. Ničesar ne želim, razun spreobrnjenja grešnikov in pred vsim tistih preganjalcev, kateri se dan danes vzdigujejo zoper cerkev Jezusa Kristusa, kateri je z visoke prižnice na Kalvariji glasno spregovoril besede: „Ignosce illis“; odpusti jim, in zakaj? Ker ne vedó, kaj delajo.

Kako pa, ako ni upanja, da se pripeljati dajo na pravo pot? Oh, potem naj Bog dovrši namére svoje pravičnosti. Pač vem, in sv. Avgustin me uči, da brezbožnik biva na zemlji, „ut corrigatur“ ali „ut per illum bonus exerceatur“. Kakor torej prosimo Boga, naj one spreobrne, tako ga tudi prosimo, naj nam dodeli potrpežljivost in stanovitnost, da se vojskujemo in da cerkev Jezusa Kristusa branimo do zadnjega trenutka svojega življenja.

Dotlej naj on nas blagoslavlja; pa tudi jaz povzdignem svoje roke, da blagoslovim vas, vas in neznansko množico teh, ki so z vami. Blagoslovim vaše družine, da se ohranijo v zveličanskem strahu Božjem in da jim vi slu-

žiti morete v dober izgled. Blagoslovim vas za leta, kar vam jih bo živeti še na zemlji, in še več, blagoslovim vas za zadnji trenutek, kedar bote morali izročiti svoje duše v roke Gospodove. Da bi bili vredni ga hvaliti od veka do veka. „Benedictio Dei etc.“ —

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. julija.

Avstrijske dežele.

Cesar in car sta se 8. t. m. ob 1/2 10. ure dopoldne sošla na kolodvoru v Podmoklih (Bodenbach). Pozdrav bil je jako prisrčen. Od ondod sta se vladarja skupaj peljala do Česke Lipe, kjer ju je pričakoval cesarjevič Rudolf, kterega je car ruski pri pozdravu večkrat prisrčno poljubil. Iz Česke Lipe sta se cesarja peljala v Zakope. Zvečer ob 8. uri pa so se cesar s posebnim vlakom zopet vrnili na Dunaj. Shod vladarjev bil je jako srčen in ljubeznjiv in dasi se ne ve, kaj sta cesarja med seboj obravnavala, vendar vsi listi trdijo, da ta shod bode prihodnjo politiko evropsko bolj odločil, kakor sedanja srbsko-turška vojska.

Gališka „Gaz. Nar.“ naznanja, da grof Potocki ima biti naslednik Andrassyev, in je bil zarad tega telegrafično poklican na Dunaj.

Vnanje države.

Italijanski rovarski list „Capitale“ ščuje proti cerkvenim procesijam, ktere bi se bile morale vsled nekega ukaza ministra Nicotera vršiti samo v cerkvah. Pa katoliki se za ta ukaz niso zmenili in so procesijo sv. Rešnjega Telesa obhajali po stari navadi. Rovarski list ministru priporoča, da naj bolje gleda na pokorščino, da v prihodnje izostanejo te cerkvene maškerade (!) (procesije), ki so javni varnosti nevarne! — Le norcem je procesija sv. Rešnjega Telesa politična demonstracija, in le zakletim liberalcem so cerkveni obhodi maškerade. Da bi se načela, kakoršna zagovarja „Capitale“, tem hitreje razširila po Italiji, vstanovil se je tudi v Turinu enak list „Gazzeta di Torino“, ki o papežu in kardinalih razširja najnesramnejše laži. Pravi, da se sv. Oče in kardinali dan za dnem posvetujejo, kako bi se končala borba med državo in cerkvijo. Tudi trdi, da pravi papež je Antonelli, ko vendar vsak človek ve, da Pij IX. vlada sam in se vkljub svojej starosti ne da od drugih voditi. Da sv. oče tudi na spravo med stranko proticerkveno in katoliško ne mislijo, izrekli so odločno v svojih ogovorih že sto in stokrat.

V Parizu so te dni dijaki višjih šol nekaj razsajali. Med učenci politehnične šole, ki so imeli navadno spraševanje, raznesla se je novica, da je učitelj geometrije, ki ob enem podučuje v jezuitovskem vstavu sv. Genovefe, vprašanje iz geometrije učencem svojim naznanil. Vsled te govornice se učenci drugih politehničnih zavodov spraševanja niso hoteli vdeležiti, ampak so se razgrajaje vlačili po mestu in kričali. Proč z jezuiti! Policija je razgrajalce sicer razpodila, a radikalni listi, zlasti „Rappel“ in „Republique française“, sta vsled tega katoliške šole hudo napadala in psovala. Predstojnik vstava sv. Genovefe, o. du Lac, se je zarad tega pritožil pri učnem ministru in odločno oporekal govornici, ki se je raznesla med dijaki ter je zahteval strogo preiskovanje. Pri preiskovanju se je pokazalo, da so skoro vsi učenci mestnih zavodov „College Chaptal“ in „College Kollin“, ne pa učenci zavoda jezuitovskega vedeli vprašanje iz geometrije. Zarad večje zločnosti dalo se je namreč vprašanje natisniti, in od stavcev zvedeli so ga

dijaki. Učenci so tedaj po krivem in hudovoljno razgrajali proti jezuitom. Govori se, da predstojnik vstava sv. Genovefe hoče pri sodnji tožiti tiste liste, ki so se v obrekovanju in hujskanju najbolj odlikovali.

Izvirni dopisi.

Iz Dobropolja, 30. junija. (†. Franjo Brodnik). Nemila smrt nam je prezgodaj vzela našega rojaka Franja Brodnika, ki je 15. junija v Gospodu zaspal. Naj mi bode dovoljeno, da v Vašem listu nekoliko o ranjkem spregovorim.

Naš dragi Franjo bil je knjigovezec, vrl mladenč, poštenega značaja, okoli 30 let star. Bil je le malo preskrbljen od svojih staršev, ker so mu prezgodaj pomrli. Moral se je učiti rokodelstva, ni mu bilo mogoče višjega stanu si izvoliti. Pridno se je učil, častnikarstvo bilo mu je imenitna stvar, še mladih nog je učil svoje tovarše lepega zadržanja ter jim je dokazoval, kako imenitno je kaj koristnega čitati, da se človek drami in se mu razvija um. Cela okolica ga je spoštovala in ljubila, niti enega sovražnika ni imel.

Ko si je nekoliko v materialni zadevi opomogel, želel je zmeraj domača društva snovati; posebno za branje, petje, umetnije je vse žrtvoval. Ljubil in čislal je posebno svoj lepi slovenski jezik, in pri vsakej priliki pokazal, da je Slovan. Vselej smo ga radi poslušali, ker je bil tako miroljuben. Upati je bilo, da bi bil odličen in vrl narodnjak slovenski.

Pa prerano nam ga je nemila smrt iz naše srede v pokoj vzela, kar smo srčno obžalovali vsi, zlasti prijatelji njegovi, ko smo zapeli nagrobno: „Jamica tiha“. Naj v miru počiva.

Franjo, eden njegovih najiskrenjših prijateljev.

Od Drave, 8. julija. (Inštalacija župnika v Selnici.) 2. julija, dan obiskovanja Matere božje, so imeli Selničani resnično ganljivo svečanost. Vmeščen ali inštaliran je bil novi g. župnik Matija Koren, rojen v narodni framski fari. Pokanje možnarjev je vsem okoličanom naznanjevalo veseli dan in je privabilo ogromno število ljudstva. Dvajset duhovnikov je bilo nazočih. Prišli so iz ptujskega polja, iz Haloz in celó iz savinske doline na obiskovanje k blagemu g. M. Korenu. Pridigovali so častiti gospod kanonik Kosar in razlagali obred pri inštaliranju, oblast, pravice župnika in dolžnost faranov. Po nedeljskem evangeliju so nasvetovali novemu g. župniku, naj tudi vrže svoje mreže, kakor je Kristus Simonu rekel; naj lovi duše in jih peljá v nebeško kraljestvo. Močne morajo biti mreže posebno v sedanjih časih blizo mest, ker si krivi preroki prizadevajo z vso močjo čast in veljavo dušnih pastirjev vničiti. Izvrstni govor je ganil čuteče in pridne selniške farane, da so se marsikteremu oči solzile. Ko bi le tudi nasprotniki hoteli priti poslušat, bi celó drugo mnenje imeli od dušnega pastirja, ki mora večkrat po ledinah ovčice pasti, kjer divje zverine dober sad pobirajo in ovčicam škodovati želé.

Znana je Selnica zarad nemškutarije in celó pri tej priložnosti so hoteli Selničani svojo nemškutarijo pokazati. Povedalo se je organistu, naj se pri inštalaciji slovenska maša popeva. Dan inštalacije pa pride nek srenjski predstojnik z mustačami in reče: „nemško mešo so se naučili in najeti so že muzikaši“. Na besede provizorja: „mesar naj ostane pri juncih, čevljar pri kopitih, kovač pri kladvu, v cerkvi imamo mi zapovedovati“ — se zagrozi omenjeni predstojnik z mustačami: „pa pojdimo

vsi domu, naj ostanejo sami“. Popravili so na koru vse, ker se je popevala latinska maša! No, to je cerkveno, naj jim bo prizanešeno. Pri obedu so se vrstile razne napitnice, ki so duhte le ljubeznjivosti do novega g. župnika. Iz napitnic se je razvidelo, da so g. M. Korena v savinski dolini od solčavskih planin do belega Celja ljubili in spoštovali zavoljo poštenega značaja in ljubezni do domovine. Bog mu daj trdno zdravje in srečo veliko dobrih rib v mreže vjeti in ledine preorati!

Da je tamkaj veliko ledine, je pokazal sv. Petra dan. Se ve, zavoljo provizorja, ker je čvrst, neustrašljiv narodnjak, so prišli vsi nemškutarji na kor in nemško peva.

Domače novice.

V Ljubljani, 11. julija.

(Katoliška družba za Kranjsko) je svojemu vstanovitelju in prvemu predsedniku, grofu Viljemu Wurmbrodu 7. t. m. v priznanje neumorne njegove delavnosti za pospeševanje katoliške zavesti izročila sledečo spomenico:

„Da se je katoliška družba za Kranjsko začela in da še biva, za to gre zasluga Vašemu Visokorodju, ki je to družbo vzbudilo in zanjo neutrudljivo delalo. Visokorodni grof, Vi ste več let z redko darežljivostjo ti družbi naklanjali vse svoje telesne in duševne moči. Vi ste osnovali tudi besednico in vstanovili bogato založeno knjižnico, in da so se podpirali ljubljanski reveži in posebno šolski otroci, to je Vaša krščanska ljubezen ali na novo vpeljala, ali vse delo previdno vodila in bistveno pospeševala.

V zeló viharnih časih ste se Visokorodni grof skazali kot značajnega katoličana in plemenitega gospoda v pravem pomenu te besede.

Ali žalibože, visoka starost je prisilila Vaše Visokorodje, da ste izročili družbina opravila mlajšim močém.

Iz najglobokejše hvaležnosti Vas je sedanjí odbor enoglasno imenoval častnega prvosednika in podpisanim naročil, da obznanita Vašemu Visokorodju to hvaležno občutenje ter prosita, da to milostljivo sprejmete.“

(K slovesnosti odkritja Janežičevega spominka), ki bo vršila se prihodnjo nedeljo, se misli podati tudi ljubljanski „Sokol.“ Ker je na ta način ponudeno tudi drugim Slovencem vdeležiti se te lepe svečanosti, podamo program vožnje, kakor ga je poslal odbor „Sokola“ udom s posebnim vabilom. Glasi se: „Odpeljemo se skupno v saboto 12. avgusta zvečer iz Ljubljane ob 7. uri 35 minut po Rudolfovi železnici, dojdemo v Beljak ob 4. uri zjutraj, kjer nas pričakujejo Ziljčani in Slovenci iz kanalske doline, odidemo iz Beljaka zjutraj ob 6. uri, pridemo v Vrbo ob 7. uri in od tod z vozmi do Št. Jakoba ob pol 9. uri, kjer se vrši svečanost. Kdor mora samo za nedeljo izostati, se odpelje ob 9. uri zvečer nazaj in je v pondeljek ob pol treh zjutraj že zopet doma. Vožnja v III. razredu bode stala samo 3 gld. tje in sem.“ Ker je v torek 15. zopet praznik, bo morda lahko več Slovencem vdeležiti se tega prijetnega izleta.

(Svoji ženi žile porezal) Alojzij Kušar iz Jarš pri Tomačevem fare Šentpeterske. Omenjeni človek je hud pijanec in zapravljevec in se je s pobožno in marljivo ženo večkrat prepiral, ker mu je priporočala treznost in varčnost. Včeraj se je napotila k gosposki v Ljubljano, da bi zapravljivega moža preklicali, preden zapravi vse premoženje in pridne pa dobre otroke požene po svetu. Pa mož je hitel za njo ter jo je došel na polju in ji z nožem pre-

rezal žile na rokah in nogah in dlan med prsti, da je reva po izreku zdravnikov v smrtni nevarnosti. Pijanec dobrega ne stori.

(Vtopljenko Ano Mancini) so še le včeraj pri Mostah izvlekli iz Ljubljane.

Razne reči.

— Duhovske spremembe v ljubljanski škofiji: Č. g. Janez Železnikar ostane v Šmarjeti; č. g. Franc Avguštin pa pride iz Loškega potoka namesto v Dobropolje za kaplana v Kostanjevico. Dalje so prestavljeni č. g. Franc Kunstel za administratorja na Janče; Janez Aljančič iz Rovt na Ig; Jernej Primožič iz Postojne za II. kaplana v Košano; Miha Barbo iz Št. Lorenca v Šmihel pri Novem mestu; Janez Mavrič in Stopič v Št. Lorenc; Franc Mekinec iz Brezovice na Dobravo; Franc Marešič iz Šmihela na Brezovico; Tomaž Varl iz Poljan v Sodražico; Andrej Pogorelec iz Doline v Stopiče; Gothart Roth v Rovte; Jakob Sušnik k Stari cerkvi na Kočevskem (Mitterdorf); Valentin Aljančič v Dolino; Janez Golob v Dole (Mariathal); Jakob Koritnik v Drago; Peter Ogrin v Poljane pri Loki; Avgust Turk v Polhov Gradec; Maks Veja k sv. Križu pri Trziču. Č. g. Jožef Smrekar postal je definitivno profesor zgodovine in cerkvenega prava na bogoslovju; č. g. Šimen Zupan pa se poda zarad bolehnosti začasno v pokoj. — Razpisana sta: Baron Rauberjev beneficij 20. junija, fara Košana pa 25. junija.

— Romarjem v polajšanje je Rudolfova železnica dovolila, da če se njih več število že dan poprej napové, plačajo za 4. razred, pa se vendar peljejo v 3. razredu; če jih je pa čez 50 in če gre duhovnik z njimi, ima ta prosto vožnjo.

— Popravek. V uvodni članek „8. julij“ vrinila se je pri korekturi neljuba pomota, da so Rusi Avstrijanom pomagali Madjare krotiti l. 1848. Stati mora l. 1849.

Eksekutivne dražbe.

12. julija. 3. Mart. Juvančič-ovo iz Režišča (1900 gl.) v Litiji. — 3. Matija Drganc-ovo iz Žeravca (1110 gl.) v Metliki. — 3. Tone Česnik-ovo iz Klenika v Postojni. — 3. Peter Štrus-ovo iz Grosupelj (4389 gl.) v Ljubljani. — 3. Matej Bezeljak-ovo in Jetrenega vrha v Idriji. — 3. Nace Pivk-ovo iz Stranj (940 gl.). — 3. Tone Pupis-ovo iz Senožeč (1140 gl.). — 3. Jan. Premrl-ovo iz Razdrtega (3400 gl.). — 3. Andr. Celer-ovo iz Kranja (425 gl.), vse v Senožečah. — 3. Lize Ljubič-ovo iz Dolenje Slivnice (2080 gl.) v Ljubljani. — 3. Jan. Šenk-ovo iz Podpeči (1220 gl.) na Vrhniki. — 1. Jože Kobe-ovo iz Gorenje težke vode (1265 gl.) v Rudolfovem. — 1. Blaž Majnik-ovo iz Lamov (1265 gl.) v Idriji. — 1. Jak. Lepičnik-ovo iz Črne (1290 gl.) v Kamniku.

13. julija. 2. Mart. Strle-ovo iz Krvave peči (1036 gl.) v Laščah.

14. julija. 2. Jan. Govednik-ovo iz Dragomelje (2740 gl.) v Metliki.

Zahvala.

Za milo sočutje o bolezní, kakor tudi za obilno vdeležbo pri pogrebu naše nepozabljive, 7. t. m. umrle matere, izrekujemo vsim znancem in prijateljem najtoplejšo zahvalo.

V Ljubljani 11. julija 1876.

Ferdinand, Ignacij in Fani Pevec.